

An Roinn Oideachais
Department of Education

Meastóireacht ar chomhlíonadh na gcritéar teangabhunaithe d'aitheantas mar scoil Ghaeltachta

Tuairisc

TUAIRISC

Ainm na scoile/School name	Gaelscoil Mhic Amhlaigh
Seoladh na scoile/School address	Lána an Mhuilleora Cnoc na Cathrach Gaillimh
Uimhir rolla/Roll number	19994G
Dáta na cigireachta/ Date of evaluation	20/03/2024

1. An Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta

Eascaíonn an Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta as an *bPolasaí ar Oideachas Gaeltachta 2017-2022* (An Roinn Oideachais agus Scileanna, 2016), atá bunaithe ar *Straitéis 20 Bliain don Ghaeilge 2010-2030* (Rialtas na hÉireann, 2010). Seoladh an Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta (ar a dtugtar an Scéim ina dhiaidh seo) i mí Aibreáin 2017 chun deis a thabhairt do bhunscoileanna agus d'iar-bhunscoileanna atá suite i limistéir pleanála teanga Gaeltachta aitheantas mar scoil Ghaeltachta a bhaint amach trí chritéir theangabhunaithe a chomhlíonadh.

Tugadh cuireadh do gach bunscoil agus iar-bhunscoil atá suite i limistéar pleanála teanga Gaeltachta cur isteach ar an Scéim. Faigheann na scoileanna sa Scéim acmhainní breise, lena n-áirítear forbairt ghairmiúil leanúnach (FGL) thiomnaithe, chun tacú leo oibriú i dtreo aitheantas a fháil mar scoileanna Gaeltachta.

Sa scoilbhliain 2022-2023, thosaigh Cigireacht na Roinne Oideachais ag tabhairt cuairteanna meastóireachta ar gach scoil sa Scéim chun dul chun cinn na scoileanna a mheas maidir le comhlíonadh na gcritéar teangabhunaithe. D'fhoilsigh an Roinn Oideachais *Nóta Treorach do Bhunscoileanna agus d'iar-bhunscoileanna sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta: An próiseas deimhnithe um aitheantas a ghnóthú mar scoil Ghaeltachta* i mí an Mheithimh 2022. Tá an *Nóta Treorach*, ina leagtar amach na socruithe do na cuairteanna meastóireachta, ar fáil [anseo](#).

Bunaithe ar fhianaise na meastóireachta, tugann an cigire/na cigirí moladh don Roinn Oideachais maidir le cibé ar chóir nó nár chóir aitheantas mar scoil Ghaeltachta a bhronnadh ar an scoil.

Tugadh deis do bhord bainistíochta na scoile ar a thuairim a léiriú ar thorthaí agus ar mholtaí na tuairisce; ba rogha leis an mbord glacadh leis an tuairisc gan freagra a thabhairt.

2. Na gníomhaíochtaí ar tugadh fúthu le linn na cuairte meastóireachta seo

Rinneadh na gníomhaíochtaí seo a leanas le linn na cuairte meastóireachta:

- seiceálacha maidir le polasaithe agus cleachtais na scoile maidir le cumhdach leanaí agus dul i ngleic le bulaíocht
- léargas ó ionadaí/ionadaithe d'fhoireann ceannaireachta/bainistíochta na scoile ar dhul chun cinn na scoile i gcomhlíonadh na gcritéar teangabhunaithe
- breathnú ar phlean gníomhaíochta feabhsúcháin na scoile
- cruinniú le hionadaithe tuismitheoirí na ndaltaí
- cuairteanna ar shuíomhanna foghlama
- éisteacht le tuairimí na ndaltai/scoláirí maidir le húsáid na Gaeilge i bpobal na scoile
- aiseolas ó bhéal do lucht bainistíochta agus ceannaireachta na scoile

3. Gníomhaíochtaí na scoile chun leanaí a chumhdach agus chun bulaíocht a chosc agus dul i ngleic léi

Le linn chuairt na cigireachta, rinneadh na seiceálacha seo a leanas maidir le nósanna imeachta um chosaint leanaí agus gnásanna frithbhulaíochta:	
Cosaint Leanaí	Frithbhulaíocht
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tá ainm an DIA agus an Ráiteas um Chumhdach Leanaí ar taispeáint go feiceálach gar do phríomhdhoras na scoile. 2. Tá an Ráiteas um Chumhdach Leanaí faofa ag an mbord agus tá athbhreithniú bliantúil agus measúnú riosca mar chuid den ráiteas. 3. Thuairiscigh gach múinteoir ar tugadh cuairt orthu go bhfuil an Ráiteas um Chumhdach Leanaí léite acu agus go dtuigeann siad a bhfreagrachtaí mar dhaoine atá faoi shainordú. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tá polasaí frithbhulaíochta forbartha ag an scoil, a shásaíonn na <i>Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iarbhunscoile (2013)</i> nó <i>Bí Cineálta (2024)</i> agus athbhreithnítear an polasaí seo go bliantúil. 2. Tá polasaí reatha frithbhulaíochta na scoile foilsithe ar a láithreán gréasáin agus/nó tá fáil go héasca air do bhaill an bhoird bainistíochta, do mhúinteoirí, do thuismitheoirí agus do dhaltaí/scoláirí.

Chomhlíon an scoil na riachtanais maidir le gach ceann de na seiceálacha thuas.

4. Comhthéacs na scoile

Is bunscoil chomhoideachasúil í Gaelscoil Mhic Amhlaigh, Cnoc na Cathrach, Gaillimh. Tá an scoil faoi phátrúnacht Easpaid Chaitliceach na Gaillimhe. Ag am na meastóireachta bhí 651 daltaí ar na rollaí. Bhí príomhoide, príomhoide tánaisteach, seachtar múinteoirí is fiche sna ranganna príomhshrutha, seachtar múinteoirí oideachais speisialta, agus múinteoir tacaíochta don Ghaeilge amháin sa scoil. Bhí cúntóir teanga ag obair sa scoil, faoi Scéim na gCúntóirí Teanga, atá á maoiniú ag an Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán.

Tá Gaelscoil Mhic Amhlaigh suite sa limistéar pleanála teanga Bhearna-Chnoc na Cathrach. Tá plean teanga i bhfeidhm sa limistéar seo agus bhí ionadaithe na scoile seo páirteach sa phlé maidir leis an bplean. Tá oifigeach pleanála teanga ceaptha don limistéar agus bhí sé soiléir go raibh sí an-ghníomhach agus an-tiomanta agus í i mbun oibre leis na scoileanna agus muintir uile an limistéara.

5. Meastóireacht ar chomhlíonadh na gcritéar teangabhunaithe

Bhain an cigire/na cigirí úsáid as *Treoir do Bhunscoileanna Gaeltachta: Táscairí Dea-Chleachtais don Tumoideachas (2020)* chun meastóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn na scoile i gcomhlíonadh na gcritéar teangabhunaithe d'aitheantas mar scoil Ghaeltachta. Tugann an tábla thíos achoimre ar mheastóireacht na gcigirí ar dhul chun cinn na scoile i gcomhlíonadh na gcritéar teangabhunaithe d'aitheantas mar scoil Ghaeltachta.

1	Clár lántumtha dhá bhliain trí Ghaeilge a chur i bhfeidhm i ranganna na naíonán, tráth nach múinfear Béarla ar bith lena linn	Á chomhlíonadh
2	Cur chuige lántumtha a chur i bhfeidhm ina múinfear gach réimse foghlama, seachas an Béarla, trí Ghaeilge	Á chomhlíonadh
3	Eispéiris oideachais ardchaighdeán trí Ghaeilge a sholáthar do na daltaí uile agus aird ar leith a dhíriú ar riachtanais teanga idirdhealaithe na gcainteoirí dúchais Gaeilge chomh maith le foghlaiméoirí Gaeilge	Á chomhlíonadh

4	Plean gníomhaíochta feabhsúcháin scoile uile a fhorbairt: a) a léireoidh an chaoi ina gcinnteoidh an scoil úsáid na Gaeilge mar theanga na cumarsáide, an teagaisc agus an tsóisialaithe laistigh den scoil agus b) a dhéanfaidh na buntáistí a bhaineann le foghlaim na Gaeilge agus foghlaim trí Ghaeilge a chur in iúl agus a chur chun cinn i measc phobal na scoile (príomhoide, foireann, daltaí, tuismitheoirí agus bord bainistíochta)	Á chomhlíonadh
5	Athbhreithniú ar cháilíocht an tsoláthair oideachais trí Ghaeilge chun feabhsúchán leanúnach a chinntiú tríd an bpróiseas féinmheastóireachta scoile (FMS)	Á chomhlíonadh
6	Eispéiris foghlama Ghaeilge a sholáthar a thagann leis na torthaí foghlama T1 i <i>gCuraclam Teanga na Bunscoile</i> do scoileanna Gaeltachta agus scoileanna a fheidhmíonn trí Ghaeilge	Á chomhlíonadh
7	Acmhainní Gaeilge a úsáid chun tacú le teagasc na réimsí curaclaim uile trí Ghaeilge sna ranganna uile, seachas curaclam an Bhéarla	Á chomhlíonadh
8	Gníomhaíochtaí curaclaim, gníomhaíochtaí comhchuraclaim agus gníomhaíochtaí seach-churaclaim (más ann dóibh) a sholáthar trí Ghaeilge	Á chomhlíonadh
9	Tacú lena bpobal scoile sa phróiseas pleanála teanga (faoi Acht na Gaeltachta, 2012) trí chuidiú le húsáid agus cothú na Gaeilge sa scoil agus sa phobal áitiúil Gaeltachta	Á chomhlíonadh
10	Tús áite d'úsáid na Gaeilge sa chumarsáid le tuismitheoirí, leis an bpobal áitiúil agus le páirtithe eile	Á chomhlíonadh
11	Naisc theanga agus chultúrtha atá úsáideach agus chun tairbhe an dá thaobh a bhunú leis na suíomhanna luathoideachais áitiúla a fheidhmíonn trí Ghaeilge (<i>naíonraí</i>)	Á chomhlíonadh
12	Naisc theanga agus oideachais atá úsáideach agus chun tairbhe an dá thaobh a bhunú le hiar-bhunscoileanna áitiúla a fheidhmíonn trí Ghaeilge agus bunscoileanna eile a fheidhmíonn trí Ghaeilge	Á chomhlíonadh
13	Gach iarracht foireann teagaisc agus foireann choimhdeach a earcú atá líofa sa Ghaeilge, agus a bhfuil eolas agus tuiscint acu ar an gcleachtas oideolaíoch a bhaineann le teagasc trí Ghaeilge chomh maith le tuiscint ar dhinimic teanga agus cultúrtha na Gaeltachta.	Á chomhlíonadh

6. Ráiteas achomair an chigire

Bhí na critéir theangabhunaithe go léir d'aitheantas mar scoil Ghaeltachta á gcomhlíonadh ag an scoil seo. Múineadh gach ábhar trí Ghaeilge sna ranganna naíonán, tréimhse dhá bhliain nár múineadh Béarla ar bith. Chabhraigh an tréimhse go mór le caighdeán Gaeilge na ndaltaí a fhorbairt, go háirithe nuair nár tháinig ach mionlach de na daltaí as teaglaigh le Gaeilge líofa ná Gaeilge ó dhúchas. É sin ráite, bhí tuiscint na ndaltaí ag gach leibhéal ranga le moladh. D'éist siad le gach rud agus thuig siad gach rud a dúirt na múinteoirí leo.

Ó rang a haon go rang a sé bhí gach ábhar, seachas Béarla, á múineadh trí mheán na Gaeilge. Agus iad ag dul in aois, bhí na daltaí muiníneach agus iad ag caint as Gaeilge fúthu féin, faoin obair a rinne siad ar scoil, agus faoi na rudaí a raibh spéis acu iontu. Cé go raibh siad chomh díograiseach ag freagairt ceisteanna, áfach, rinne siad dearmad ar uairibh na foirmeacha cearta agus cruinneas ina gcuid freagraí a úsáid.

Bhí príomhoide den scoth i gceannas sa scoil. D'úsáid sí a scileanna ceannaireachta chun gach ball den phobal scoile a mhealladh chun a ndícheall a dhéanamh ar son na teanga. Bhí príomhoide tánaisteach an-tacúil ag comhoibriú leis an bpríomhoide an Ghaeilge a chur chun cinn agus oideachas leathan agus cothrom a chur ar fáil do na daltaí.

Bhí an sár-obair a rinne an múinteoir tacaíochta don Ghaeilge i gcomhlíonadh na gcritéar theangabhunaithe ar fad le moladh go hard freisin. Bhí na múinteoirí uile ag obair go coinsiasach ar son na Gaeilge. D'éirigh leo spéis agus grá na ndaltaí sa teanga a chothú.

7. Moltaí don scoil

Moltar leanúint ar aghaidh le cruinneas na ndaltaí agus iad ag freagairt ceistanna a fheabhsú.

8. Moladh don Roinn Oideachais

Moltar go mbronnfaí aitheantas mar scoil Ghaeltachta ar an scoil seo. Beidh ar an scoil iarratas a chur chuig an Roinn Oideachais chun an t-aitheantas seo a athnuachan tar éis tréimhse cúig bliana.